

Η τιμή και το χρήμα

Κωνσταντίνος Θεοτόκης

Υπόθεση

Η υπόθεση της εξελίσσεται στην Κέρκυρα, στις αρχές του αιώνα. Στο ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο του τόπου και της εποχής, μια ιστορία αγάπης που προδόθηκε για το χρήμα. Μια γυναίκα ταπεινής καταγωγής εγκαταλείπεται από τον αγαπημένο της που ανήκει στην μπουρζουαζία και που δεν τολμάει να αντισταθεί στην τάξη του και να παντρευτεί μια κοπέλα χωρίς προίκα. Η κοινωνία την περιθωριοποιεί, όπως θα συνέβαινε σε κάθε ανύπαντρη μητέρα εκείνη την εποχή. Όμως η βιομηχανική επανάσταση έχει ήδη αρχίσει και η νεαρή γυναίκα, μέσα από την καινούργια της θέση ως εργάτρια σε εργοστάσιο, θα βρει τον τρόπο να επιζήσει και να διατηρήσει την αξιοπρέπεια της και τα πιστεύω της. Πως η αγάπη δεν θα `πρεπε να έχει τιμή.

Κεφάλαιο ΙΓ'

Η πληγή του Αντρέα είτανε τιποτένια. Αφού του την έπλυναν και του την έδεσαν σ' ένα φαρμακείο, εξεκίνησε τώρα για το προάστιο. Επήγαινε να ξαναβρεί τη Ρήνη, να πάρει τα χρήματα, να πλερώσει τα χρέη του, κ' είχε σκοπό να ετοιμάσει τη χαρά του για την άλλη Κυριακή. Ελευτερωμένος από τη φτώχεια, ξανάβρισκε τώρα τον εαυτό του, εγενότουν πάλι άνθρωπος καλός, κ' εξυπνούσε ξανά η αγάπη στην καρδιά του.

Στο δρόμο τον εσυχαίρονταν όλοι για το γλύτωμα, και στο προάστιο, όπου αμέσως είχαν κοινολογηθεί τα πάντα, τον επεριτρογύριζε ο κόσμος κ' ήθελε ν' ακούσει από το στόμα του ό,τι είχε συνέβει. Ευχαριστιόνταν όλοι για την έβγαση, και του ευκίωνταν ευτυχία.

Επήγε στο σπίτι του· και μη βρίσκοντας εκεί τη Ρήνη, επήγε, χωρίς να χάσει στιγμή, στο σπίτι της πεθεράς του.

Εκεί εκλαίγαν όλοι, η Ρήνη, οι δύο αδερφάδες της και το αγόρι. Την εσίμωσε για να τη φιλήσει.

Εκείνη τον εκοίταξε με παράπονο, σαν να τον ονειδίζε για όλο το φέρσιμό του, μα δεν αντιστάθηκε στο αγκάλιασμα. Θά 'βρισκε στο τέλος κάποια γενναιότητα στην καρδιά του;

Της είπε χαρούμενος, σα νά 'χε λησμονήσει στη στιγμή ό,τι είχε κάμει τόσες μέρες: «Την Κυριακή στεφανωνόμαστε!» Αυτή του χαμογέλασε. «Και πάει η φτώχεια» εξακολούθησε· «της αφήκαμε γεια! Η μάνα σου εθύμωσε, μ' εβάρεσε, μα δεν πειράζει. Τα δίνει όλα όσα έχει· δε θα πάρω παρά τα χίλια που χρειάζονται.»

Εκείνη εκοίταξε πονεμένη τα αδέρφια της, εκατέβασε το βλέφαρο και δεν του αποκρίθηκε. «Γιατί δε χαίρεσαι;» την ερώτησε.

Κι αυτήν τη στιγμή εμπήκε στο σπίτι ο γέροντας ο Τρίνκουλος. 'Ετρεμε όλος, αχνός, λιγνός, φοβισμένος, με μάτια που το κρασί από τόσα χρόνια τού τα' χε θολώσει. Μα τώρα ήταν ξενέρωτος κι εδάκρυζε. Είχε ακούσει τα τελευταία τα λόγια του Αντρέα κι αγκάλιασε μ' αγάπη τη θυγατέρα του. Κι εκεί δεν εμπόρεσε πλια να βαστάξει. 'Ενα αναφιλητό βαρύ βαρύ του ετίναξε τα στήθη κι εμούγκρισε για να μην ξεφωνήσει το κλάμα. Κι ο Αντρέας στενοχωρημένος εκοίταζε τα δύο πλάσματα, που αγαπιόνταν, που υπόφερναν εξαιτίας του και που τώρα δεν εμιλούσαν.

Τέλος ο πατέρας της είπε, σφίγγοντάς την στην αγκαλιά του: «Σ' εδυστύχεψε!» Δεν είπε ποιος. Ο νους του ήταν ίσως για τη γυναίκα του, μα ο Αντρέας ενόμισε πως τα λόγια τον εχτυπούσαν εκείνον, κι είπε: «Έφταιξα· μα τώρα εδιορθώθηκαν όλα. Την Κυριακή βάζω στεφάνι. Εδώ τα κλειδιά του κομού· είπε να μου τα δώκεις τα χίλι». «Και ξαναγοράζεις» του 'πε η Ρήνη πικρά «και την αγάπη; Ω, τι έκαμες!» Κι εβάλθηκε να κλαίει.

«Την αγάπη;» ερώτησε αχνίζοντας. «και δεν την έχω;» «Όχι!» του αποκρίθηκε «όχι! για λίγα χρήματα ήσουν έτοιμος να με πουλήσεις και χωρίς αυτά δε μ' έπαιρνες· πάει τώρα η αγάπη. Επέταξε το πουλί!» «Θα ξανάρθει» της απολογήθηκε λυπημένος, «στη ζεστή τη φωλιά του. Η ζωή μας θα 'ναι παράδεισος!» «Όχι!» του 'πε· «έπειτα απ' ό,τι έκαμες όχι! κι α σ' αγαπούσα, δε θα ερχόμουνα μαζί σου. Είμαι δουλεύτρα· ποιόνε έχω ανάγκη;» Και σε μία στιγμή ξακολούθησε: «Γιατί ν' αδικηθούν τα αδέρφια μου;» «Σ' εδυστύχεψε!» είπε πάλι πικρά ο πατέρας, που τώρα ήταν ξενέρωτος. «Γιατί να μην τα δώσει από την αρχή όπως τση τό 'πα; Ανάθεμά τα τα τάλαρα!»

«Πάμε!» είπε ο Αντρέας. «Όχι!» του 'πε μ' απόφαση· «εδώ είναι ο χωρισμός μας· θα πάω σε ξένα μέρη, σε ξένον κόσμο, σ' άλλους τόπους· θα δουλέψω για με και για να κουναρήσω το παιδί που θα γεννηθεί. Θα μου δώσει η μάνα γράμματα για να 'βρω αλλού εργασία· θα τα πάρει από τες κυράδες της. Όχι, δεν έρχομαι! Είμαι δουλεύτρα· ποιόνε έχω ανάγκη;» Κι έπειτα από μία στιγμή σα ν' απαντούσε σε κάποια της σκέψη εξαναφώναξε: «Δεν έρχομαι, δεν έρχομαι!»

Ο Αντρέας την κοιτάζε ξεταστικά κι εκατάλαβε πως όλα τα λόγια θα 'ταν χαμένα. «Ανάθεμά τα τα τάλαρα!» εφώναξε πάλι απελπισμένος. «Πάει η ευτυχία μου!» Κι εβγήκε στο δρόμο.